

СПЕЦКУРС “РЕАЛІЗАЦІЯ МІЖПРЕДМЕТНИХ ЗВ’ЯЗКІВ У ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ” ЯК СКЛАДОВА СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Олег КРУГЛЯК, Тетяна КРУГЛЯК

Самбірський педагогічний коледж імені Івана Філіпчика

Постановка проблеми. Демократичні процеси у суспільстві та орієнтація держави на європейські традиції реформування освіти ставлять перед українською національною школою важливі завдання.

Сучасна школа повинна формувати здорову, всебічно розвинену особистість з високим рівнем інтелекту, моралі та культури, яка вміє творчо мислити, ініціативно діяти, сприяти соціально-економічному розвитку держави, у якій вона працює. Школа, починаючи із початкової ланки, повинна допомогти цій особистості підготуватися до сучасного життя.

Одним із шляхів вирішення цих завдань у початкових класах є використання навчально-виховному процесі міжпредметних зв’язків фізичної культури із загальноосвітніми предметами з метою формування цілісних знань, розширення кругозору, сприйняття світу молодшими школярами у природній єдності [1, 4, 6].

У Концепції загальної середньої освіти (12-річна школа) наголошується, що “домінантною стає підготовка педагога, діяльність якого не обмежується викладанням власного предмета, фахівця, здатного до здійснення міжпредметних зв’язків, вміння організувати навчальний процес як педагогічну взаємодію, спрямовану на розвиток особистості, її підготовку до розв’язання життєтворчості” [3]. До цього виду педагогічної діяльності майбутнього вчителя фізичної культури потрібно готувати у ВНЗ.

Зважаючи на викладене, метою нашого дослідження є розробка системи підготовки майбутніх учителів фізичної культури до реалізації міжпредметних зв’язків у процесі фізичного виховання молодших школярів.

Основними методами дослідження виступили методи вивчення літературних джерел і документальних матеріалів та теоретичний аналіз і синтез.

Результати дослідження та їх обговорення. У пошуках шляхів підготовки студентів спеціальності 5.010103 “Педагогіка і методика середньої освіти. Фізична культура” до реалізації міжпредметних зв’язків у процесі фізичного виховання молодших школярів нами була розроблена система такої підготовки. Складником цієї системи є зміст підготовки, який включав розробку навчальної програми з дисципліни “Теорія і методика фізичного виховання”.

Завершальний етап підготовки майбутнього вчителя фізичної культури до реалізації міжпредметних зв’язків у процесі фізичного виховання вимагає розробки програми спеціального курсу “Реалізація міжпредметних зв’язків у процесі фізичного виховання учнів початкових класів”, викладання якого б вирішувало наступне завдання:

- формування у студентів інтересу та переконань щодо реалізації міжпредметних зв’язків у процесі фізичного виховання школяра;

- оволодіння майбутнім педагогом знаннями, вміннями та навичками реалізації міжпредметних зв'язків, що стануть основою їх свідомого і творчого впровадження у процес фізичного виховання молодшого школяра;
- забезпечення практичної підготовки студентів до побудови і проведення уроків фізичної культури та позаурочних занять з фізичного виховання із використанням міжпредметних зв'язків.

Розроблена нами програма спецкурсу ставила перед студентами вимоги до оволодіння сукупністю знань та вмінь.

Студент повинен знати:

- теоретичні основи реалізації міжпредметних зв'язків у процесі фізичного виховання учнів початкових класів;
- значення і види міжпредметних зв'язків;
- зміст навчальних програм та підручників з предметів початкової школи;
- зміст міжпредметних зв'язків у структурі уроків фізичної культури;
- методика проведення фізкультурно-оздоровчих заходів протягом навчального дня та позакласних занять з фізичного виховання із використання міжпредметних зв'язків.

Студент повинен вміти:

- планувати навчально-виховний процес з фізичного виховання учнів початкових класів із використанням міжпредметних зв'язків;
- реалізовувати міжпредметні зв'язки на різнотипних уроках фізичної культури та позаурочних заняттях з фізичного виховання (фізкультурно-оздоровчих заходах протягом навчального дня школяра, позакласних формах занять з фізичного виховання);
- визначати та аналізувати міжпредметну щільність уроків фізичної культури та позаурочних занять з фізичного виховання молодших школярів.

Нами запропоновано навчальну роботу зі спеціального курсу проводити у формі *семінарських і практичних занять та самостійної роботи студентів.*

Виводимо орієнтовний розподіл часу на вивчення тем спецкурсу (таблиця 1).

Темі, які розглядали на *лекціях*, пов'язували з практикою фізичного виховання у початковій школі. При цьому наводили позитивні і негативні приклади реалізації міжпредметних зв'язків у процесі фізичного виховання школярів, труднощі і шляхи їх подолання. Високі вимоги ставилися нами до навчально-методичного забезпечення *лекцій*: опорними конспектами лекцій, навчальними програмами і підручниками початкової школи, технічними засобами навчання та комп'ютерною технікою. *Особливістю* лекційних занять було те, що їх проводили у діалогічній формі, яка зосереджувалася на переплетенні висловлювань викладача з відповідями студентів. *Проблемні* запитання викладача до аудиторії спонукали студентів до обмірковування проблемних ситуацій шкільного процесу фізичного виховання. У кінці кожної лекції *головними* були висновки викладача та його відповіді на запитання студентів.

Процес підготовки майбутнього вчителя до реалізації міжпредметних зв'язків у процесі фізичного виховання школярів на *семінарських заняттях* спецкурсу здійснюється до такої послідовності дій:

створення проблемної ситуації – формування проблемного завдання – висловлення припущень шляхів його вирішення – пошук розв'язку – аналіз результатів.

Орієнтовний розподіл часу на вивчення тем спецкурсу

№ пп	Теми, види діяльності	Всього	Аудиторні заняття		
			Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття
1	Теоретичні основи реалізації міжпредметних зв'язків у процесі фізичного виховання учнів молодшого шкільного віку	14	2	1	6
2	Зміст міжпредметних зв'язків у структурі уроків фізичної культури	5	2	1	
3	Реалізація міжпредметних зв'язків у процесі проведення фізкультурно-оздоровчих заходів протягом навчального дня школяра	5	2	1	
4	Використання міжпредметних зв'язків у позакласних заняттях з фізичного виховання молодших школярів	5	2	1	
5	Основи планування реалізації міжпредметних зв'язків у процесі фізичного виховання молодших школярів	21	2	2	11
6	Спостереження уроків фізичної культури та позаурочних форм з фізичного виховання у початкових класах	4			2
Всього		54	10	6	19

Поряд із традиційними семінарськими заняттями проводили нетрадиційні семінар-зустріч, міжпредметний семінар, семінар-дискусія, семінар-контраст, семінар-реклама.

На практичних заняттях студенти оволодівали методикою побудови уроку фізичної культури та позаурочних занять з фізичного виховання із використанням міжпредметних зв'язків. Ці заняття були конструктивним і творчим етапами практичної частини підготовки майбутнього вчителя до реалізації міжпредметних зв'язків у процесі фізичного виховання молодших школярів. На практичних заняттях майбутні педагоги спочатку працювали у групах, а потім індивідуально. У групах із 4-5 осіб практичне навчання здійснювалося методом Learning (STL, навчання в команді) [5], який передбачав роботу в групі-команді над спільним завданням, причому кожен студент виконував самостійно свою частину роботи та постійно взаємодіяв з іншими членами групи-команди, тобто робота кожного була умовою успіху всієї команди. Студенти попереджали, що всі члени групи-команди отримають однакову оцінку. Це передбачало персональну відповідальність кожного члена команди за свою частину роботи, що спричиняло самоконтроль, взаємоконтроль та взаємодопомогу. Студенти заохочувалися не стільки змаганням між командами або між собою, скільки динамічним просуванням вперед у порівнянні зі своїми попередніми досягненнями. Окрім роботи в групах, студенти на практичних заняттях займалися індивідуально, але у тісній співпраці з викладачем, що давало можливість впроваджувати особистісно-орієнтоване навчання.

Самостійна робота студентів передбачала опрацювання ними змісту навчальних програм, підручників із предметів початкової школи, методичних посібників і розробок, періодичної літератури. Студенти самостійно опрацьовували

складали плани-конспекти уроків фізичної культури та позаурочних занять із використанням міжпредметних зв'язків, спостерігали ці форми занять у початкових класах школи.

Для якісної підготовки кожного студента на заняттях спецкурсу використовували авторський посібник-практикум “Реалізація міжпредметних зв'язків у процесі фізичного виховання учнів початкових класів” [2].

Ефективність впровадження розробленого спецкурсу перевірялася у педагогічному експерименті, який проводився у Самбірському і Бродівському педагогічних коледжах.

Висновки

1. Формування цілісності знань, розширення світогляду, сприйняття світу молодшими школярами у природній єдності зумовлює необхідність підготовки майбутніх учителів фізичної культури до реалізації міжпредметних зв'язків у процесі фізичного виховання.

2. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до реалізації міжпредметних зв'язків у процесі фізичного виховання молодших школярів повинна здійснюватися у системі, важливою складовою якої є вивчення спецкурсу “Реалізація міжпредметних зв'язків у процесі фізичного виховання учнів початкових класів”.

Література

1. Бас І. Інтеграція як освітня перспектива // Початкова школа. – 2002. – №5. – С. 5-6.
2. Кругляк О. Реалізація міжпредметних зв'язків у процесі фізичного виховання учнів початкових класів. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. – 120 с.
3. Концепція загальної середньої освіти (12-річна школа) // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – К.: Педагогічна преса. – 2002. – №2. – С.20.
4. Матвеев А.П. Методика физического воспитания в начальной школе. – М.: ВЛАДОС-ПРЕСС, 2003. – 248 с.
5. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования / Под ред. Е.С.Полат. – М.: Академия, 2001. – 272 с.
6. Шпан Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Частина 2. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2002. – 248 с.

СПЕЦКУРС “РЕАЛІЗАЦІЯ МІЖПРЕДМЕТНИХ ЗВ’ЯЗКІВ У ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ” ЯК СКЛАДОВА СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Олег КРУГЛЯК, Тетяна КРУГЛЯК

Самбірський педагогічний коледж імені Івана Филипчука

Анотація. Ця стаття присвячена розробленій програмі спеціального курсу для майбутніх учителів фізичного виховання.

Ключові слова: спеціальний курс навчання, міжпредметні зв'язки, фізичне виховання молодших школярів.

СПЕЦКУРС «РЕАЛИЗАЦІЯ СВ'ЯЗЕЙ МЕЖДУ РІЗЛИЧНИМИ ПРЕДМЕТАМИ В ПРОЦЕСЕ ФІЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАННЯ УЧЕНИКОВ МЛАДШИХ КЛАССОВ» КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ СИСТЕМЫ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ФІЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАННЯ К ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Олег КРУГЛЯК, Татьяна КРУГЛЯК

Самборский педагогический колледж имени Ивана Филипчика

Аннотация: Эта статья посвящена разработанной программе специального курса для будущих преподавателей физического воспитания.

Ключевые слова: специальный курс обучения, связи между различными предметами, физическое воспитание младших школьников.

SPECIAL COURSE OF STUDY «THE REALIZATION OF THE INTERSUBJECT CONNECTIONS IN THE PROCESS OF PHYSICAL TRAINING OF YOUNG SCHOOLCHILDREN» AS A COMPONENT OF THE SYSTEM OF PREPARATION OF THE FUTURE PHYSICAL TRAINING TEACHERS FOR THE PEDAGOGICAL ACTIVITY

Oleg KRUGLYAK, Tetyana KRUGLYAK

Sambir Teacher's Training College named after Ivan Fylyptchak

Abstract. This article deals with an elaborated programme of the special course of study for future physical training teachers.

Key words: special course of study, intersubject connections, physical training of young schoolchildren.

ПРО ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ТУРИЗМ» У ВИЩОМУ ФІЗКУЛЬТУРНОМУ ЗАКЛАДІ

Ірина СКРИПЧЕНКО

Дніпропетровський державний інститут фізичної культури і спорту

Постановка проблеми. Туризм є складовою частиною в системі фізичного виховання студентської молоді і сприяє всебічному гармонійному розвитку людини. Залучення до туризму студентської молоді сприяє отриманню ними різноманітних знань та вражень, дозволяє вивчати свій край, багату культурну спадщину, необхідним для формування світогляду. Водночас, туризм є одним з важливих факторів гармонійного розвитку, за допомогою якого молодь зміцнює здоров'я, раціоналізує